

Cítrics

Trips de l'orquídia (*Chaetanaphothrips orchidii*)

L'adult és groguenc amb dues zones fosques en el primer parell d'ales, d'1 a 1,5 mm. Les larves són groguenques o rosades. El dany el provoca l'alimentació de larves i adults, consisteix en taques fosques de forma circular entre fruits en contacte o irregulars i difuses en altres parts del fruit, que es van enfosquint a mesura que avança el desenvolupament del fruit.

En els cítrics es desenvolupa principalment sobre els fruits, en la zona entre dos fruits o de fruit amb fulla. Pot trobar-se sobre els fruits en qualsevol moment de l'any, i se n'incrementa la població a mesura que el fruit es desenvolupa. Aquest trips mostra tres pics de poblacions en les nostres condicions, el primer sol mostrar-se a mitjan juliol.

Seguiment

S'aconsella observar 100 fruits en contacte, des que els fruits en creixement comencen a entrar en contacte, aproximadament a inicis del mes de juliol, fins a novembre. En la zona de contacte s'observarà la presència de trips.

Llindar de tractament

El tractament s'haurà de realitzar quan s'arribe al 10 % de fruits en contacte amb presència de trips.

Zona de contacte entre fruits on es localitzen els trips

Adults i larva del trips de l'orquídia

Control químic

Es recomana realitzar el primer tractament al primer pic poblacional si s'aconsegueix el llindar de tractament. En aquests moments els fruits ja estan en contacte en els grups de fruits, però a causa de la seua mida de xicoteta a mitjana els productes fitosanitaris podran penetrar millor en la zona de contacte.

Matèries actives recomanades(1): oli de taronja, oli de parafina, etofenprox, spinoteran(2), spirotetramat, tau-fluvalinat.

(1) En triar un formulat de qualsevol d'aquestes matèries actives es prestarà una atenció especial als usos i les dosis autoritzats, així com a les condicions d'ús i manipulació. <https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/sanidad-vegetal/productos-fitosanitarios/registro/menu.asp>

(2) Autorització excepcional per a taronja i mandariner de l'1 de juny al 28 de setembre de 2023

També es consideraran els efectes secundaris dels productes que

s'utilitzen. <http://gipcitricos.ivia.es/wp-content/uploads/2012/09/efectos-seundarios-22-2-13.pdf>

Es pot consultar el web de l'IVIA: <http://gipcitricos.ivia.es/area/plagas-principales/trips>

Àcars

Aranya roja (*Tetranychus urticae*)

L'aranya roja és una espècie d'àcar que s'alimenta de moltes espècies vegetals. En cítrics, s'observa especialment en clementiners i llimeres.

Es desenvolupa en el revés de les fulles, s'agrupa en colònies, i produeix seda abundant. L'anvers es bomba i es torna de color groc, brut o rovellat. Pot provocar intenses defoliacions a l'estiu. També s'alimenta dels fruits, i provoca taques rovellades difuses per tota la superfície del fruit madur.

En aquests moments i en algunes parcel·les es comença a veure noves colònies en les fulles joves.

Fulles simptomàtiques per atac de l'aranya roja

Seguiment de la plaga

Per a determinar el risc, cal detectar la presència d'individus vius en les fulles. Es recomana realitzar mostrejos setmanals o quinzenals entre juliol i setembre. El mostreig es realitza en 20 arbres/ha:

- depositant dos cercols de 56 cm de diàmetre sobre la copa dels arbres i comptant el nombre de cercols ocupats, aquells que contenen dos o més fulles simptomàtiques amb taques grogues
- mostrejant quatre fulles simptomàtiques i es determina el nombre de fulles ocupades per aranya roja.

Llindar de tractament

S'aconsegueix quan se supera el 54 % de cercols ocupats i el percentatge de fulles simptomàtiques ocupades per l'aranya roja supere el 22 %.

Mesures preventives

La sembra de festuca entre línies augmenta el nivell de fitoseids i disminueix la presència d'aranya en els arbres. A més, si es deixa espigolar, el pol·len és utilitzat pels fitoseids com a aliment.

Control biològic

S'observa amb freqüència la presència d'àcars fitoseids i insectes depredadors en les colònies d'aranya roja. Els tractaments indiscriminats poden afectar les seues poblacions i provocar l'increment de les poblacions d'aranya roja.

Control químic

Només es tractarà quan s'arribe als llindars establits i no de manera arbitrària o només per presència de fulles simptomàtiques, perquè no són eficaces.

Àcar roig (*Panonychus citri*)

Es pot trobar en totes les espècies de cítrics cultivades, encara que causa dany principalment en varietats del grup nàvel de tarongers.

Els danys els produeix l'àcar en alimentar-se de la clorofil·la de fulles, tiges i fruits. Les seues picades per a alimentar-se produeixen una descoloració difusa sobre la fulla i el fruit. A més, quan es combinen forts atacs amb humitats ambientals baixes i vent de ponent, o deficient contingut d'humitat en la planta per sequedat del sòl o escàs sistema radicular, es poden produir fortes defoliacions, sobretot en les parts més exposades de l'arbre.

Es diferencia de l'aranya roja, perquè l'àcar roig mostra un color roig més intens i fosc en tots els estats de desenvolupament i pel pedicel i els fils dels ous. També els danys es diferencien amb relativa facilitat, l'àcar roig provoca una descoloració total de les fulles, mentre que en el cas de l'aranya roja està delimitada a la zona ocupada per la colònia.

Seguiment de la plaga

Per a determinar el risc, s'han de mostrejar 50 arbres per hectàrea.

Els mostrejos s'han de realitzar en els mesos d'agost i setembre, amb una periodicitat quinzenal. S'hauran d'agafar dues fulles completament formades de l'última brotada per arbre i es determinarà el nombre de fulles ocupades per àcar roig. En el mateix arbre, s'ha de mostrejar una fulla madura de l'interior i determinar el nombre de fulles ocupades per fitoseids.

Llindar de tractament

El llindar de tractament s'aconsegueix quan el percentatge de fulles madures ocupades per fitoseids siga menor del 30 % i el percentatge de fulles joves ocupades per l'àcar roig siga major del 20% entre agost i octubre.

Control químic

Només es tractarà quan s'arribe als llindars establits i no de manera arbitrària perquè no és eficaç.

Àcar de Texas i àcar roig oriental (*Eutetranychus banksi* i *Eutetranychus orientalis*)

Totes dues espècies es van trobar per primera vegada a Espanya en 2001 i a la Comunitat Valenciana, l'àcar roig oriental en 2010 i l'àcar de Texas en 2013. A poc a poc, s'han anat desplaçant per tota la zona cítrica valenciana, si bé, en alguns territoris només es troba una de les espècies i en uns altres conviuen ambdues. Poden desenvolupar-se en tots els grups varietals de cítrics.

Les dues espècies són molt similars. Els ous són circulars i aplanats, de color clar que adquireixen un to marró en fer eclòsió. Les larves són de color clar. Les femelles són de forma oval i aplanada i els mascles, més xicotets que les femelles, tenen el cos de forma triangular i les potes més llargues que el cos, la qual cosa els dona un aspecte característic.

Els danys són similars als produïts per l'àcar roig, consisteixen en un platejat i punts cloròtics en la fulla i els fruits. Les descoloracions en fruit desapareixen quan es completa el procés de maduració, ja siga aquest natural o artificial (desverditzat), encara que s'observa un retard de la maduració en la zona afectada.

Es troben preferentment en l'anvers de les fulles de la part exterior de l'arbre, les zones altes de la copa i les més assolellades.

En atacs intensos combinats amb baixa humitat ambiental i vent o deficient contingut en humitat de la planta es poden produir fortes defoliacions, sobretot en les zones més altes i externes de l'arbre, les més exposades al vent.

Seguiment de la plaga

Es recomana mostrejar fulles totalment desenvolupades de les últimes brotades, agafar 4 fulles per arbre de 25 arbres a l'atzar per tota la parcel·la i comptabilitzar el percentatge de fulles ocupades per àcars.

Llindar de tractament

El llindar de tractament s'aconsegueix quan el percentatge de fulles ocupades per l'àcar de Texas o l'àcar roig oriental siga major del 20% entre agost i octubre i del 80 % la resta de l'any.

Colònia de l'àcar roig oriental en la fulla

Control químic

Només es tractarà quan s'aconseguisquen els llindars establits i no de manera arbitrària perquè no és eficaç.

Matèries actives autoritzades per a àcars(1): *abamectina*(2), *oli de taronja*, *oli de parafina*, *acequinocil*(3), *bifenazat*(4), *clofentezín*, *fenpiroximat*(5), *hexitiazox*, *maltodextrin*, *milbemectina*(6), *piridaben*.

(1) En triar un formulat de qualsevol d'aquestes matèries actives es prestarà especial atenció als usos i dosis autoritzades, així com a les condicions d'ús i manipulació: <https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/sanidad-vegetal/productos-fitosanitarios/registro/menu.asp>

També es consideraran els efectes secundaris dels productes que s'han d'utilitzar. <http://gipcitricos.ivia.es/wp-content/uploads/2012/09/efectos-seundarios-22-2-13.pdf>

(2) Data límit de venda fins al 30 de juny de 2023. Data límit d'ús fins al 30 de setembre de 2023.

(3) Sols taronger i mandariner.

(4) Data límit d'ús fins a l'1 de gener de 2024.

(5) No s'han d'utilitzar equips d'aplicació amb risc elevat de deriva.

(6) Sols taronger i mandariner, per a aranya roja i àcar roig.

Fruiters

FRUITERS DE PINYOL I LLAVOR

Aranya roja (*Panonychus ulmi*)

El mostreig es realitzarà observant 100 fulles a l'atzar, 2 per arbre,

determinant la presència o no de l'àcar. La fauna auxiliar es localitzarà principalment en les fulles de la zona ombrejada, en el revés i prop del nervi central.

Cal vigilar els focus i si s'observa fauna auxiliar (fitoseïds, antocòrids, etc.) es recomana no tractar, s'ha de preveure un control biològic. En cas contrari s'aconsella tractar quan es troben més del 50 % de les fulles amb formes mòbils d'aranya roja

Si es realitza un tractament i és necessari repetir l'aplicació, s'han d'utilitzar productes de famílies químiques diferents.

Productes per a fruïter de pinyol: oli de parafina, acequinocil (*bresquillera*), sofre, fenpiroximat (*prunera, bresquillera*), sals potàssiques d'àcids grassos.

Productes per a fruïter de llavor: vegeu el butlletí d'abril

NOTA: Recordeu que l'abús o ús indiscriminat d'alguns insecticides que s'utilitzen en el control d'altres plagues, especialment els piretroides, són els causants de l'eliminació dels depredadors naturals, sobretot, dels fitoseïds, amb la qual cosa es dificultarà el control biològic de l'aranya roja.

FRUITERS DE LLAVOR

PERERA

Psila (*Cacopsylla pyri*)

S'ha de continuar amb la vigilància de les plantacions i tractar quan s'observen la presència de l'insecte en més d'un 20 % dels brots en creixement. Si s'observa melassa, recomanem la utilització de productes dissolvents en mescla amb els insecticides.

Per a un bon control d'aquesta plaga és molt important utilitzar alts volums de caldo amb la finalitat de banyar molt bé totes les parts verdes de l'arbre.

Productes autoritzats: vegeu butlletins anteriors.

POMERA

Pugó verd (*Aphis pomi*)

Vigilar les plantacions davant el perill de formació de noves colònies. Tractar si hi ha presència de melassa o si es veuen afectats els brots en plantacions joves.

Productes: vegeu butlletins anteriors.

POMERA, PERERA I NOGUERA

Carpocapsa (*Cydia pomonella*)

Es preveu l'inici de la 2a generació d'aquesta arna, entre final de juny i principis de juliol a les comarques de la Ribera i la Costera, una mica més tard en les de l'interior, per la qual cosa és necessari protegir les plantacions i realitzar un tractament si es capturen més de 2-3 adults/parany i setmana, i repetir-lo passada la persistència del producte emprat.

Productes: vegeu el butlletí de maig.

FRUITERS DE PINYOL

Cuc capgròs (*Capnodis tenebrionis*)

En aquesta època és freqüent observar adults en els arbres alimentant-se. Encara que el màxim de població es produeix a primers de setembre es pot realitzar algun tractament per a baixar població durant aquest mes i repetir a meitat del següent. Els tractaments col·lectius són més eficaços en abastar una superfície major. Atenció a plantacions joves, els adults d'aquest coleòpter poden provocar importants defoliacions.

Productes autoritzats: acetamiprid

Mosquit verd *Asymetrasca (= Empoasca) decedens*

Si les poblacions són elevades convé tractar els viviers i les plantacions en formació.

Rovell (*Tranzschelia pruni-spinosae*)

Tindre especial atenció en zones humides, endèmiques o si es do-

nen les condicions favorables per al desenvolupament de la malaltia (precipitacions i temperatures suaus). Moltes matèries actives antioïdi són eficaços contra el rovell.

PRUNERA

Arna de les prunes (*Cydia funebrana*)

Es preveu el vol de la 3a generació de l'arna de les prunes en la primera quinzena de juliol. Es va donar avís pels mitjans habituals de les dates de realitzar el tractament d'aquesta 3a generació.

La tècnica de la confusió sexual està donant bons resultats per a controlar a aquest lepidòpter, es recomana aquesta tècnica en plantacions amb les condicions adequades de superfície i nivell de plaga.

Productes autoritzats: vegeu el butlletí de maig.

CAQUI

Mosca blanca (*Dialeurodes citri, Paraleyrodes minei*)

Es continua el seguiment de la plaga i es preveu, cap a final de mes de juliol, una majoria de formes L1 i L2 de *Dialurodes*. Es recomana realitzar el seguiment en fulles de caqui per a detectar l'aparició de nius de *Paraleyrodes*.

Productes autoritzats: oli de parafina, oli de taronja, sals potàssiques d'àcids grassos, spirotetramat, sulfoxaflor (autorització excepcional).

Cotonet (*P. citri, P.viburni P. longispinus*)

En aquesta època es detecten les primeres larves de cotonet en fruits de caqui. Observar la presència sota el calze, en 6-10 fruits a l'atzar per arbre en 20-30 arbres. Amb la presència de formigues, a partir d'un 5 % de fruits ocupats és un bon moment per a frenar els atacs de cotonet en aquelles parcel·les en les quals en la campanya passada es van detectar problemes.

Es recomana evitar la pujada de les formigues als arbres que impedeixen que actue la fauna útil i respectar-la i emprar productes no tòxics.

Els tractaments contra la segona generació de mosca blanca són eficaços per a frenar el desenvolupament d'aquestes cotxinilles.

Productes autoritzats: oli de parafina, oli de taronja, sals potàssiques d'àcids grassos, spirotetramat, sulfoxaflor (autorització excepcional).

Formigues i cotonet

MAGRANER

Cotonet (*Planococcus citri*)

Aquesta cotxinilla té un màxim de vol a final de juny en zones cítriques. Si es detecten fruits amb presència de cotonet o en parcel·les que en anys anterior hagen tingut problemes amb aquesta plaga, s'han de tractar per a frenar els danys posteriors.

Productes autoritzats: oli de parafina, spirotetramat.

Vinya

Cuc del raïm (*Lobesia botrana*)

S'acaba de produir la 2a generació del cuc del raïm en totes les zones vitícoles de la Comunitat.

Les dates òptimes de tractaments es van donar mitjançant avisos puntuals a través d'internet. Per a això, se segueixen les corbes de vol d'adults, així com l'evolució de les postes i l'eclosió dels ous.

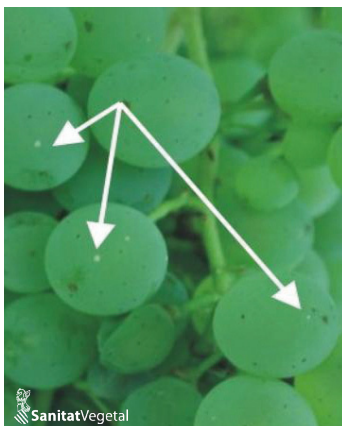
A manera de recordatori, en el quadre següent apareixen reflectides les dates de tractament en cadascuna de les zones vitícoles.

ZONA	DATES
Zona Centre de València	del 17 al 21 de juny
La Vall d'Albaida	del 17 al 21 de juny
Raïm de taula embossat Vinalopó	del 17 al 21 de juny
IGP Castelló	del 24 al 28 de juny
DOP Alacant	del 30 de juny al 5 juliol
Terres dels Alforins (Moixent, Ontinyent, Font de la Figuera)	del 28 juny al 4 de juliol
Terres dels Alforins (Fontanars dels Alforins)	del 5 al 9 de juliol
DO Utiel-Requena	de l'1 al 9 de juliol

Per a l'elecció del producte fitosanitari i el moment d'aplicació és recomanable, fins i tot indispensable, seguir les corbes de vol i posta en el camp. Es recomana emprar algun dels productes indicats en el quadre següent:

MATÈRIES ACTIVES	MOMENT D'APLICACIÓ			
	Abans del vol	Inici de vol	Inici de posta	Inici d'eclosions
Confusió sexual Difusors	x			
Feromones líquides		x		
Clorraniliprol			x	
<i>B. thuringiensis</i>				x
Tebufenocid				x
Spinetoram				x
Spinosad				x

En aquelles parcel·les en les quals es practica la biotècnica de la confusió sexual, el grau d'atac de la plaga és baix i, en general, no s'ha arribat als llindars de tractament establerts per a aquesta 2a generació (10 % de raïms atacats). Per aquest motiu, en aquesta 2a generació no ha sigut necessari realitzar aplicacions insecticides per a controlar la plaga.

Postes sobre raïms

Danys de 2a generació

Melassa (*Planococcus ficus*)

En la zona del raïm de taula embossat del Vinalopó, la Conselleria d'Agricultura, a través del Servei de Sanitat Vegetal, ha iniciat una línia d'ajuda amb la finalitat de disminuir la incidència d'aquesta plaga en les vinyes d'aquesta zona. Aquesta línia d'ajudes presenta els mateixos condicionants que l'establida per al control del cuc. Es tracta de controlar la plaga mitjançant la biotècnica de la confusió sexual utilitzant l'emissor Celada VMB 180, de la casa Suterra.

El Servei de Sanitat Vegetal fa costat als viticultors mitjançant el subministrament d'aquests difusors per a cobrir el 50 % de la superfície sol·licitada pel viticultor. A canvi, aquest es compromet a cobrir pel seu compte el 50 % de la superfície restant.

Independentment de la utilització d'aquesta tècnica, si s'observa la presència d'aquest insecte en la planta, es recomana la utilització d'un insecticida autoritzat contra aquesta plaga.

Mosquit verd (*Empoasca vitis/Jacobiasca lybica*)

Els recomanem vigilar la presència d'aquesta plaga en les vinyes i en el cas de superar-se el llindar de tractament establert en la Gestió integrada de plagues (2 insectes/fulla), cal realitzar una aplicació insecticida contra aquesta.

Míldiu (*Plasmopara viticola*)

De forma generalitzada, s'observa un bon control d'aquesta malaltia en les vinyes de la Comunitat. No obstant això, en els últims dies estan començant a observar-se algunes taques d'oli aïllades, corresponents a les contaminacions primàries del fong. En aquestes parcel·les, i en aquelles en les quals es produïsquen pluges tempestuoses com les dels últims dies, els recomanem mantindre la protecció de la vinya enfront d'aquest fong.

En aquest moment fenològic, es recomana la utilització de fungicides "penetrants", o de "fixació a les ceres cuticulars".

Taques d'oli en fulles

Oïdi (*Erysiphe necator*)

A partir d'aquestes dates, comencen a observar-se els primers símptomes externs d'aquesta malaltia (encara que les contaminacions es van produir en dates anteriors). Aquests símptomes apareixen a conseqüència d'una mala praxi en el control d'aquesta malaltia.

D'altra banda, ens trobem en un moment fenològic en el qual la vinya és sensible a l'atac d'aquest fong.

Per tot això, els recomanem mantindre la protecció de la vinya enfront d'aquesta malaltia.

Primers símptomes d'oïdi en raïm